

Sanja Kiš Žuvela

Muzička akademija Sveučilišta u Zagrebu, Hrvatska
sanja.kiszuvela@yahoo.com

TERMINOLOGIJA KAO ODRAZ SOCIJALNOG I PROFESIONALNOG IDENTITETA GLAZBENIKA U HRVATSKOJ

Sažetak

Jeziци za posebne namjene ili jeziци struke, baš kao ni opći jezik, nisu jedinstveni već se nužno raslojavaju na kontekstualno uvjetovane razine diskursa (registre) jer moraju omogućavati komunikaciju u funkcionalno različitim situacijama. Metajezik glazbe također se javlja u više registarskih varijeteta koji se prema funkcionalnostilističkim kriterijima načelno mogu podijeliti u tri skupine: razgovorne, publicističke i znanstvene (uključujući i pedagoški funkcionalni podstil), iako su granice među njima najčešće nejasne i vrlo propusne. Razlike su najznačajnije na leksičkoj razini pa predstavljaju plodno tlo za terminološka istraživanja. Leksički sadržaj diskursa često otkriva profesionalni identitet glazbenika kao skladatelja, izvođača/praktičara, teoretičara ili muzikologa, itd. To jezično bogatstvo istodobno otežava komunikaciju u stručnim i znanstvenim kontekstima u kojima bi stupanj normiranosti morao biti najviši, a individuacija svedena na najmanju mjeru. Leksička varijacija dovodi do značajnih semantičkih poteškoća, često uslijed upliva stručnoga žargona, te „legitimacije” identiteta glazbenika. Osobit su problem sinonimija i polisemija, nepoželjne u znanstvenome funkcionalnom stilu i pedagoškome funkcionalnom podstilu, koji teže jasnoj i nedvosmislenoj komunikaciji. Ona je pak nemoguća bez dobro opisane, uređene i standardizirane terminologije. U ovoj je studiji nekoliko normativnih rješenja donesenih u okviru projekta Conmusterma uspoređeno s uporabnom terminološkom normom glazbenih profesionalaca koji žive i djeluju u Republici Hrvatskoj. U izlaganju će se predstaviti primijenjena terminološka načela, kao i rezultati anketa, koji potvrđuju postojanje korelacije između statusa glazbenika (profesionalne uloge, nastavna i/ili znanstvena aktivnost, regionalna distribucija i dob) i njihova odnosa prema terminološkoj normi.

Ključne reči: glazbena terminologija, leksički registri, identitet glazbenika, normiranje jezika, Conmusterma

Posebnosti i normiranje metajezika glazbe

Jezik struke u glazbenom obrazovanju

Formiranje budućega glazbenog profesionalca u svakom, pa tako i terminološkom smislu, odvija se cjeloživotno, a osobito tijekom glazbenoga odgoja i obrazovanja. Učenje glazbe područje je koje već od samoga početka podrazumijeva

uporabu specijaliziranoga vokabulara. Proučavajući nastavne programe paralelnoga glazbenog obrazovanja u specijaliziranim šestogodišnjim osnovnim i četverogodišnjim srednjim glazbenim školama (*NPPSGPŠ* 2008), može se zaključiti da učenik tijekom deset godina glazbenog obrazovanja mora usvojiti između 2.000 i 4.000 stručnih riječi i izraza, ovisno o odabranome obrazovnom profilu.

S funkcionalnostilističkog aspekta ophođenje unutar obrazovnog sustava općenito podrazumijeva uporabu pedagoškoga funkcionalnog podstila koji, kao i znanstveni funkcionalni stil kojemu pripada, podrazumijeva najviši mogući stupanj normiranosti, a u terminološkom smislu trebao bi biti ujednačen, nedvosmisljen i precizan (Frančić, Hudeček & Mihaljević 2005: 279). To nije ostvarivo bez postojanja referentne terminološke norme koja bi trebala počivati na znanstvenim temeljima te biti jezično i stručno kompetentna. Normiranje temeljnoga glazbenog nazivlja u Republici Hrvatskoj odvija se u okviru znanstvenoistraživačkoga projekta Conmusterm (www.conmusterm.eu), kojemu je jedan od glavnih zadataka izrada normativne leksičke baze za potrebe sustava glazbenoga odgoja i obrazovanja, a u sklopu kojega je provedeno i ovo istraživanje.¹

Terminološka načela i normativni status naziva

Kako bi strukovni diskurs zadovoljavao potrebe znanstvene i stručne zajednice, on treba udovoljavati zahtjevima jasne i jednoznačne komunikacije. U okviru projekta Conmusterm terminologija se normira primjenom terminoloških načela prikazanih u međunarodnim standardima (UNESCO 2005, ISO 704: 2009, ISO 12620: 2009, ISO 860: 2007 itd.), kojima je zajednički teorijski okvir opća terminološka teorija Eugena Wüster (1985), poznatija pod engleskom kraticom GTT. Slijedeći tu teoriju izvedena su temeljna terminološka načela koja su implementirana u većinu suvremenih standarda za terminološki rad:

- objektivna jednoznačnost: jedan pojam treba biti pridružen samo jedan naziv i obratno
- transparentnost: razumljivost bez pretjeranog objašnjavanja
- ontološka sustavnost: pojam i njegov naziv moraju biti usidreni u pojmovnome sustavu
- prikladnost: preferiraju se općeprihvaćeni, što neutralniji izrazi
- konciznost: prednost se daje kraćem nazivu
- tvorbena plodnost ili derivativnost: preferira se osnova koja omogućuje više tvorbi sekundarnih naziva
- jezična ispravnost: stručni nazivi moraju biti u skladu s općejezičnom normom
- raširenost: učestalost naziva u uporabnoj normi

¹ Projekt pod brojem IP 5355–2013 financijski podupire Hrvatska zaklada za znanost (www.hrzz.hr).

- preferencija za materinski jezik: prednost imaju nazivi tvoreni iz domaće osnove (prema Hudeček & Mihaljević 2009; ISO 704:2009: 7.4.2).

Prilikom terminološkoga normiranja određuje se normativni status naziva u skladu s gornjim načelima. Načelno se kao *preporučeni* odabire naziv koji udovoljava najvećem broju načela te ga se usklađuje s nazivima srodnih koncepata. Dosljedna uporaba preporučenih naziva svojstvena je znanstvenomu funkcionalnom stilu.²

Međutim, i neki od naziva neprimjerenih znanstvenomu funkcionalnom stilu (*nestandardizirani nazivi*) nalaze svoju primjenu u razgovornomu, publicističkom i književnom diskursu te, zajedno s onima primjerenima, tvore jezično bogatstvo koje se u okviru projekta Conmusterm nastoji zabilježiti i opisati. Počesto upravo nestandardizirani nazivi obilježavaju diskurse glazbenika u određenim kontekstima te predstavljaju i svojevrsnu „legitimaciju” njihova identiteta. U ovom će se istraživanju posebna pozornost posvetiti uporabi preporučenih naziva s obzirom na različite sociolingvističke i profesionalne identitetske kategorije.

Terminološki problemi u glazbenom diskursu

Odstupanja diskursa od utvrđenih terminoloških načela uobičajeno je nazivati terminološkim problemima. Oni su najočitiiji na leksičkoj razini, koja je usko vezana uz poznavanje materije struke, odnosno njezinih pojmovnih sustava.

Obradom korpusa znanstvenih i stručnih tekstova s područja glazbe nastalih na hrvatskome jeziku u posljednjih tridesetak godina autorica je ustanovila visoku razinu leksičke varijacije (Kiš Žuvela 2016). Kao glavni terminološki problem pritom se istaknula *sinonimija*³ (postojanje više od jednog za isti pojam). Ona je često prisutna između različitih diskurzivnih registara (uporabnih konteksta), kao i između naziva tvoreni iz domaće osnove i onih usvojenih kroz procese jezičnih kontakata (pridošlih iz raznih stranih jezika). Sinonimija je nerijetko u tijesnoj vezi i s raznovršnošću pojmovnih sustava pojedinih autora, a ona pak najčešće proizlazi iz primijenjenih teorijskih okvira ili škola kojima pripadaju.

U ovom će se radu posebna pozornost posvetiti upravo sinonimiji, odnosno, nastojat će se prepoznati prediktori uporabe preporučenih naziva s obzirom na sociolingvistički i profesionalni status ispitanika.

² S obzirom na normativni status, naziv može biti još i *dopusšten* (također udovoljava velikom broju terminoloških načela pa je dobra alternativa preporučenomu), *nepreporučeni* (u suprotnosti je s jednim ili više terminoloških načela), *zastarjeo* (prevladan je uporabom drugoga naziva pa je prešao u pasivan leksički sloj), *nestandardiziran* (ne pripada znanstvenome funkcionalnom stilu; u ovu kategoriju spadaju žargonizmi), *neologizam* (novostvoreni naziv) itd. (ISO 12620: 2009).

³ Ostali su problemi identificirani u tome radu *polisemija*, *leksičke praznine* te pojedina pitanja primjene općejezične norme – pravopisa i gramatike – na glazbeno nazivlje.

Istraživanje uporabe nazivlja kao odraza identiteta glazbenih profesionalaca u Hrvatskoj

S obzirom na to da se zahvati poput terminološkoga normiranja, pa tako i ovaj u okviru projekta Conmusterm, najčešće obraćaju stručnoj i znanstvenoj zajednici, čiji je jedan od glavnih ciljeva uspješna komunikacija u pedagoškome kontekstu, uz primjenu terminoloških standarda proveden je veći broj konzultacija s pripadnicima struke, uglavnom putem organiziranih anketa i individualnih razgovora. U žarištu diskusije redovito bi bio problem sinonimije, odnosno odabira preporučena naziva u situacijama kad se nudi više različitih naziva. Autorica teksta nije uspjela utvrditi da su se ranije provodila usporediva istraživanja uporabne terminološke norme, kako u Hrvatskoj, tako i u inozemstvu.

Ovdje će se prikazati neki od rezultata ankete provedene od 15. 8. do 30. 9. 2017. godine. Anketiranje se odvijalo putem internetskih upitnika *Google forms*. Sadržaj ispitnog instrumenta osmislila je autorica teksta. Većina pitanja bila je artikulirana kao zadaci jednostrukoga ili višestrukoga izbora, a opisana su u daljnjemu tekstu.

Struktura ispitanika

Anketa je bila upućena elektroničkom poštom akademski obrazovanim glazbenim profesionalcima koji djeluju na području Republike Hrvatske: djelatnicima sustava glazbenoga odgoja i obrazovanja na svim razinama, glazbenicima izvođačima, skladateljima i istraživačima glazbe zaposlenim u znanstvenim ustanovama. Sudjelovanje u anketi bilo je dobrovoljno, a odazvala su se 224 ispitanika.⁴

O ispitanicima su prikupljeni sljedeći podaci: profesionalna uloga, regija u kojoj djeluju, na kojoj su ustanovi studirali, rade li u nastavi, bave li se znanstvenoistraživačkim radom, primarno područje rada (glazbeni žanr) te dobna skupina kojoj pripadaju.

Ispitanici su mogli odabrati do dvije profesionalne uloge u kojim se najbolje prepoznaju⁵ (tabela 1). Glazbena umjetnost izrazito je interdisciplinarno područje pa stoga ne čudi činjenica da se čak 41,96 % ispitanika odredilo dvjema profesionalnim ulogama. Među njima je najviše glazbenih pedagoga djelatnih u sustavu općega obrazovanja, potom izvođača, teoretičara, muzikologa, a najmanje skladatelja.⁶ Prilikom statističke obrade svaka se profesionalna uloga (neovisno o tome je li jedina ili u kombinaciji) uključivala pojedinačno.

⁴ S obzirom na to da smo se ispitanicima obraćalo putem poslodavaca, a ne izravno, ne možemo sa sigurnošću utvrditi koliki je bio postotak odaziva.

⁵ U kategoriji *ostalo* ispitanici su se identificirali kao producenti, publicisti te djelatnik u upravi (ravnatelj škole).

⁶ Zanimljivo je da se jedan ispitanik odredio kao ravnatelj glazbene škole; preduvjet za to zanimanje diploma je muzičke akademije, no očigledno je djelatnost u upravi kod toga ispitanika posve zasjenila identitet određen njegovom primarnom kvalifikacijom pa se nije svrstao ni u jednu od ponuđenih kategorija.

Tabela 1. Profesionalne uloge ispitanika.

odabrana profesionalna uloga	ukupno	struktura kombinacije (n)
glazbeni pedagog (opće obrazovanje)	49	
glazbeni pedagog (opće obrazovanje) u kombinaciji s drugom ulogom	57	+ izvođač (33), + teoretičar (16), + muzikolog (7), + skladatelj (1)
izvođač	35	
izvođač u kombinaciji s drugom ulogom	54	+ glazbeni pedagog (33), + teoretičar (12), + muzikolog (5), + skladatelj (4)
teoretičar	22	
teoretičar u kombinaciji s drugom ulogom	40	+ glazbeni pedagog (16), + izvođač (12), + muzikolog (7), + skladatelj (5)
muzikolog	20	
muzikolog u kombinaciji s drugom ulogom	23	+ glazbeni pedagog (7), + teoretičar (7), + izvođač (5), + skladatelj (1), + producent (1), + publicist (1), + knjižničar (1)
skladatelj	3	
skladatelj u kombinaciji s drugom ulogom	11	+ teoretičar (5), + izvođač (4), + glazbeni pedagog (1), + muzikolog (1)
uprava (ravnatelj glazbene škole)	1	

S obzirom na tronarječnost hrvatskoga standardnog jezika te povijesni značaj jezičnih dodira s jezicima obližnjih zemalja, osobito njemačkim i talijanskim, za razvoj hrvatske glazbene terminologije, u statističku je obradu uzet i kriterij regionalne pripadnosti (tabela 2). Podjela na makroregije napravljena je za potrebe ovoga istraživanja u skladu s očekivanom distribucijom narječnih karakteristika stanovništva.

Najveći broj ispitanika odazvao se u makroregiji Sjeverne Hrvatske, što je i očekivano s obzirom na koncentraciju glazbenih sadržaja, ali i opću gustoću stanovništva u tome dijelu zemlje.

Tabela 2. Regionalna distribucija ispitanika.

makroregija	n	%
sjeverna Hrvatska (Grad Zagreb te Zagrebačka, Krapinsko-zagorska, Sisačko-moslavačka, Varaždinska, Koprivničko-križevačka, Bjelovarsko-bilogorska i Međimurska županija)	132	58,93
istočna Hrvatska (Virovitičko-podravska, Požeško-Slavonska, Brodsko-posavska, Osječko-baranjska i Vukovarsko-srijemska županija)	16	7,14
planinska Hrvatska (Karlovačka, sjeverni dio Ličko-senjske i sjeverni dio Zadarske županije)	1	< 0,01
sjeverni dio hrvatske obale (Istarska, Primorsko-goranska i južni dio Ličko-senjske županije)	34	15,18
južni dio hrvatske obale (južni dio Zadarske, Šibensko-kninska, Splitsko-dalmatinska i Dubrovačko-neretvanska županija)	40	18,75
ukupno	224	100

S obzirom na pretpostavku da je ustanova na kojoj su stekli visoko obrazovanje značajan prediktor uporabe strukovnog nazivlja, prikupljeni su podaci o mjestu studija (tabela 3). Neki su ispitanici studirali na više različitih ustanova, koje su prilikom statističke obrade uzete u obzir pojedinačno.

Tabela 3. Ustanova na kojoj su ispitanici studirali.

ustanova	<i>n</i>	%
Muzička akademija Sveučilišta u Zagrebu	144	64,29
Umjetnička akademija Sveučilišta u Splitu	30	13,39
Muzička akademija Sveučilišta J. Dobrile u Puli	22	9,82
Institut za crkvenu glazbu Katoličko-bogoslovnog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu	9	4,02
Umjetnička akademija Sveučilišta J. J. Strossmayera u Osijeku	7	3,13
Visoka škola za glazbenu umjetnost „Ino Mirković“, Lovran	5	2,22
ostalo	7	3,13
ukupno	224	100

Zbog pretpostavke da je nastavna djelatnost jedan od važnih prediktora uporabe nazivlja uslijed visoke normiranosti koja se očekuje od pedagoškoga funkcionalnog podstila, prikupljeni su podaci o tome aspektu identiteta ispitanika (tabela 4). Neki od ispitanika djeluju u obrazovnim ustanovama različitih profila, koje su prilikom statističke obrade obračunate kao kombinacija.

Tabela 4. Nastavna djelatnost ispitanika.

nastavna djelatnost	<i>n</i>	%
Da, u osnovnoj i/ili srednjoj glazbenoj školi	105	46,88
Ne	58	25,89
Da, na akademiji ili fakultetu	34	15,18
Da, u osnovnoj ili srednjoj općeobrazovnoj školi	17	7,59
Da, u osnovnoj i/ili srednjoj glazbenoj školi <i>i</i> u osnovnoj ili srednjoj općeobrazovnoj školi	3	1,34
Da, u osnovnoj i/ili srednjoj glazbenoj školi <i>i</i> na akademiji	3	1,34
Da, drugdje	4	1,79
ukupno	224	100

Nadalje, autorica pretpostavlja da je pripadnost određenoj žanrovskoj skupini također bitna odrednica identiteta i uporabe nazivlja. Ispitanici su mogli odabrati do dva ponuđena odgovora (ili „ostalo“), koji su statistički obrađeni pojedinačno, kako je i navedeno u tabeli 5.

Pripadnici svih skupina pokazali su vrlo visoku svijest o važnosti terminologije za profesionalni identitet, pri čemu je zanimljivo vidjeti da je procjena važnosti najviša kod ispitanika koji u najviše dolaze u doticaj sa stručnom i znanstvenom literaturom, a manje se bave praktičnim radom (izvođenje i skladanje glazbe), što je i očekivano. Kao odrednica profesionalnog identiteta terminologija je najvažnija muzikolozima, potom teoretičarima i glazbenim pedagozima. Podjednak broj skladatelja smatra da je terminologija vrlo važna, odnosno srednje važnosti, dok je izvođačima u usporedbi s drugim profilima nešto manje, no još uvijek prilično važna (najvećem je broju ispitanih izvođača srednje važna, iako je broj onih kojima je vrlo važna tek neznatno niži).

Pretpostavka je autorice da će ispitanici koji su se opredijelili za viši stupanj važnosti terminologije za svoj profesionalni identitet biti i skloniji uporabi preporučenih naziva.

Vjerojatnost uporabe preporučenih naziva s obzirom na profesionalni identitet glazbenika

Terminološka norma izrađena u okviru projekta Conmusterm testirana je s obzirom na strukturu ispitanika. Vjerojatnost uporabe preporučenog naziva (dobivenog primjenom terminoloških načela) procijenjena je primjenom binomnoga generaliziranog modela Logit (tabele 8 - 12).

Ispitanicima je ponuđeno devet skupina sinonima (parova i nizova koji su često predmetom rasprave u stručnim krugovima), pri čemu su se mogli opredijeliti samo za jednu mogućnost. ANOVA testom potvrđena je značajnost modela za sljedeće nezavisne varijable (redom od najznačajnijih prema manje značajnima): nastavna djelatnost, profesionalna uloga, dob, znanstvenoistraživačka djelatnost i geografska distribucija, dok za ostale nezavisne varijable (žanr i ustanova na kojoj su studirali) statistička značajnost modela nije potvrđena.

Pretpostavka autorice da će bavljenje nastavnom djelatnošću biti važnim prediktorom uporabe preporučenog nazivlja zbog visokog stupnja normiranosti pedagoškoga funkcionalnog stila potvrdila se i statistički ($p = 0.0023$, tabela 8).

Daleko najviši stupanj privrženosti normi pokazali su nastavnici koji djeluju u okviru općega obrazovanja. Mogući razlozi tomu su postojanje većeg broja suvremenih nastavnih materijala, kataloga znanja i nastavnih programa koji su značajno harmoniziraniji od onih za glazbene škole, što potvrđuje važnost postojanja referentne literature za terminološku standardizaciju. Za sve ostale kategorije ispitanika također postoji značajna vjerojatnost da će se odlučiti za uporabu preporučenoga naziva i to s vrlo bliskom postotnom vrijednošću, koja je ipak zamjetno niža no kod nastavnika u općeobrazovnim školama. Među tim preostalim kategorijama u preferenciji preporučenih naziva ipak prednjače nastavnici na akademijama, što je i očekivano s obzirom na to da je među njima i razmjerno najviše onih što se bave znanstvenoistraživačkim radom koji se također pokazao važnim prediktorom uporabe preporučenih naziva (tabela 11).

Tabela 8. Nastavna djelatnost ispitanika i vjerojatnost uporabe preporučenih naziva.

nastavna djelatnost	vjerojatnost da će upotrijebiti preporučeni naziv
Da, u osnovnoj ili srednjoj općeobrazovnoj školi	82,10 %
Da, na akademiji	68,63 %
Da, u osnovnoj i/ili srednjoj glazbenoj školi i u osnovnoj ili srednjoj općeobrazovnoj školi	66,67 %
Ne	63,47 %
Da, u osnovnoj i/ili srednjoj glazbenoj školi i na akademiji	62,96 %
Da, u osnovnoj i/ili srednjoj glazbenoj školi	62,22 %

Profesionalna uloga glazbenika također se potvrdila kao važan prediktor preferencije preporučenih naziva ($p = 0.0027$, tabela 9), a uglavnom korelira sa stavovima o važnosti načina uporabe terminologije za profesionalni identitet (tabela 7). Odstupanje od te korelacije vidljivo je jedino u kategoriji *teoretičar*, vjerojatno stoga što je uporaba naziva značajno uvjetovana pripadnošću različitim teorijskim školama koje, ovisno o primijenjenom pojmovnom sustavu, terminološki odudaraju od odabrane norme.

Tabela 9. Profesionalne uloge ispitanika i vjerojatnost uporabe preporučenih naziva.

profesionalna uloga	vjerojatnost da će upotrijebiti preporučeni naziv
muzikolog	70,54 %
glazbeni pedagog (opće obrazovanje)	68,34 %
skladatelj	65,92 %
teoretičar	63,88 %
izvođač	58,98 %

Dob je također važan prediktor načina uporabe nazivlja ($p = 0.0064$, tabela 10), jer ispitanici različite dobi bili su podvrgnuti i različitim jezičnim politikama tijekom obrazovanja. Ako se izuzme rezultat za dobnu skupinu iznad 71 godine (čiji rezultat nije reprezentativan jer se temelji na jednome odgovoru), najvišu preferenciju za normu pokazuje generacija u dobnoj skupini od 56 – 70 godina starosti, a općenito s opadanjem dobi opada i sklonost uporabi preporučenih naziva, iako su razlike u postotnim bodovima relativno skromne. Gotovo će svi ispitanici vjerojatno upotrijebiti oko dvije trećine (ili više) preporučenih naziva.

Tabela 10. Dob ispitanika i vjerojatnost uporabe preporučenih naziva.

dobna skupina	vjerojatnost da će upotrijebiti preporučeni naziv
do 35 godina	63,41 %
36 – 55 godina	64,06 %
56 – 70 godina	72,22 %
71 godina i više ⁷	100 %

Znanstvenoistraživačka djelatnost također je pouzdan prediktor preferencije za preporučene nazive (tabela 11), iako s nešto nižom vrijednošću značajnosti modela ($p = 0.0196$) u usporedbi s prethodno navedenim kategorijama. Vjerojatnost da će upotrijebiti preporučeni naziv bitno je veća kod ispitanika kojima je znanstvenoistraživački rad osnovna djelatnost negoli kod onih kojima to nije osnovna djelatnost ili se time uopće ne bave. To ponovno upućuje na zakonitosti efikasne komunikacije u znanstvenome funkcionalnom stilu, koji podrazumijeva terminološku ujednačenost, nedvosmislenost i preciznost.

Tabela 11. Znanstvenoistraživačka djelatnost i vjerojatnost uporabe preporučenih naziva.

znanstvenoistraživačka djelatnost	vjerojatnost da će upotrijebiti preporučeni naziv
kao osnovna djelatnost ispitanika	78,52 %
kao dodatna djelatnost ispitanika	64,97 %
ne bave se znanstvenim istraživanjima	63,81 %

Naposljetku, model utemeljen na geografskoj distribuciji također se pokazao statistički značajnim ($p = 0,0269$). Zanimljivo je da je preferencija za uporabu preporučenih naziva najviša⁸ u središnjoj Hrvatskoj i na sjevernom dijelu hrvatske obale, gdje je i najveća koncentracija glazbenog života, što podrazumijeva i najintenzivniju komunikaciju među sustručnjacima, što je jedan od mogućih čimbenika harmonizacije leksika. Razlika među makroregijama, međutim, nije velika i kreće se unutar desetak postotnih bodova.

Tabela 12. Geografska pripadnost ispitanika i vjerojatnost uporabe preporučenih naziva.

makroregija	vjerojatnost da će upotrijebiti preporučeni naziv
središnja Hrvatska	67,68 %
sjevni dio hrvatske obale	67,62 %
planinska Hrvatska ⁷	66,67 %

⁷ Ovaj se odgovor ne može uzeti kao reprezentativan s obzirom na to da je u pitanju samo jedan ispitanik.

⁸ Izuzme li se planinska Hrvatska, koju zanemarujemo kao nereprezentativnu kategoriju jer je u njoj tek jedan ispitanik.

južni dio hrvatske obale	58,14 %
istočna Hrvatska	57,64 %

Suprotno autoričnim pretpostavkama, zbog slabe statističke značajnosti odbačeni su modeli zasnovani na žanrovskoj pripadnosti ($p = 0.5566$) i ustanovama na kojima su se ispitanici školovali ($p = 0.1254$).

Zaključak

Kako bi terminološko planiranje i normiranje zaživjelo u profesionalnoj praksi, potrebno je provesti daljnja istraživanja uporabe glazbenoga nazivlja među profesionalcima koji su i njegovi glavni korisnici. Istraživanje je pokazalo da je odnos prema terminološkoj normi u tijesnoj vezi s socijalnim i profesionalnim identitetom glazbenika. Usto je utvrđeno da, bez obzira na profesionalne uloge, većina ispitanika uporabu terminologije smatra važnom identitetskom odrednicom te u najvećem broju slučajeva preferira preporučene nazive. Statistički značajnim prediktorima preferencije za preporučene nazive pokazali su se nastavna djelatnost, profesionalna uloga, dob, znanstvenoistraživačka djelatnost i geografska distribucija. Istraživanjem su odbačene autoričine hipoteze o statističkoj značajnosti žanrovske pripadnosti i ustanove na kojoj je ispitanik studirao. Uza sociolingvističke prediktore čiji je mogući utjecaj na uporabnu normu prikazan u ovom radu, anketom su prikupljeni i mnogi drugi podaci koji progovaraju o kontekstualnoj, situacijskoj, odnosno registarskoj uvjetovanosti odabira prikladnog naziva, a buduća bi se istraživanja trebala pozabaviti registarskom raslojenošću unutar pojedinih sociolingvističkih kategorija, kako bi se utvrdile značajke uporabne norme izvan okvira znanstvenoga funkcionalnog stila.

Literatura

Frančić, Anđela, Hudeček, Lana & Mihaljević, Milica (2005). *Normativnost i višefunkcionalnost u hrvatskome standardnom jeziku*. Zagreb: Hrvatska sveučilišna naklada.

Hudeček, Lana & Mihaljević, Milica (2009). *Hrvatski terminološki priručnik*. Zagreb: Institut za hrvatski jezik i jezikoslovlje.

ISO standardi: <https://www.iso.org/standards.html>, pristupljeno 25.9.2017.

Kiš Žuvela, Sanja (2016). *Problemi hrvatskoga glazbenoteorijskog nazivlja s posebnim osvrtom na literaturu namijenjenu poučavanju teorijskih glazbenih predmeta* [doktorska disertacija]. Split: Filozofski fakultet Sveučilišta u Splitu.

NPPSGPŠ: Grupa autora (2008). *Nastavni planovi i programi za srednje glazbene i plesne škole*. Zagreb: Hrvatsko društvo glazbenih i plesnih pedagoga i Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa.

UNESCO (2005). *Smjernice za terminološke politike. Oblikovanje i provedba terminološke politike u jezičnim zajednicama*. Paris: UNESCO.

Wüster, Eugen (1985). *Einführung in die allgemeine Terminologielehre und terminologische Lexikographie* [2. izdanje]. Kopenhagen: Infoterm.

TERMINOLOGY AS A REFLECTION OF CROATIAN MUSICIANS' SOCIAL AND PROFESSIONAL IDENTITY

Musical metalanguage shares the multilayered structure of general language which depends on the contextually conditioned discourse levels (registers) which enable communication in functionally different situations. Register variety is most obvious on the lexical level (which often points towards the professional identity of musicians) and is thus considered to be worth further terminological survey. Multiplicity of linguistic levels can be regarded as cultural richness, but at the same time it often hinders the communication in professional and scientific contexts, which should offer the utmost compliance with the linguistic norm. The purpose of the present research is identifying some characteristic features of terminological usage among music professionals in the Republic of Croatia depending on their social and professional identity, with special respect to the terminological norm. It has been shown that the probability of use of recommended terms correlates with the examinees' professional role, teaching and/or scientific activity, regional distribution and age.

Key words: music terminology, musicians' identity, lexical level, linguistic norm